

Dorosmai János

Dorosmai János meseíró, költő (eredetileg Drosnyák) 1886. április 26-án született Adásztevelen.

Apja kovácmester, aki Budapesten, Aradon is dolgozott. Dorosmai János Aradon felső-kereskedelmi iskolában érettségizett, majd vasúti tisztképző tanfolyamot végzett. A felsőkereskedelmi iskola befejezése után 1904-ben vasúti felügyelő lett. A Kölcsey Egyesület egyik vezetője. Verseire Benedek Elek figyelt fel, 1923-ban a Cimborá gyermeklap munkatársai közé hívta. Kapcsolatuk kezdetét jelentette, hogy Dorosmai megküldte számára a Tücsök-dalok (1922) című kötetét. A két író levelezése, barátsága irodalomtörténeti érdekességeket őriz. Dorosmai szívügyének tartotta a lapot, s nem csak kisebb-nagyobb munkákkal jelentkezett, hanem ötleteket, tanácsokat is adott. Javasolta, legyenek mesedélutánok, ahol a lapot népszerűsítik. Aradon három kötete jelent meg.

Dorosmai János a román megszállás után 1927-ben Magyarországra költözött és Sopronban telepedett le. Élete a vasút – Sopronban a GYSEV – vonzásában telt, főfelügyelőként ment nyugdíjba. Életét a vasút iránti hűsége és a szépirodalom iránti elhivatottság jellemezte. Benedek Elek, Dorosmai Sopronba költözésének hírére így írt: „...ha már a sors úgy akarta, hogy vándorbotot végy a kezébe, onnét is segíteni fogsz nekem az én munkámban.” Továbbra is jutottak versek Kisbaconba, kapcsolatuk Benedek Elek halálával megszűnt, később Benedek Marcellal folytatódott az irodalmi együttműködés.

Az írónak Sopron lett a végleges otthona, s itt vált elismert szerzővé. Már költözése évében megjelentette újabb kötetét, amely ezúttal is verseket tartalmazott. (Én szeretem az egyszerűséget. Sopron, 1928.) Életfelfogását, filozófiáját jól jellemzik az alábbi sorok:

„Építsen, aki akar palotát,
Én holtomig kunyhóban élek.
Nekem nincs dúsabb, drágább,
szentebb cifraság,
Mint az egyszerű, tiszta lélek.”

Néhány versében már ekkor felismerhető az a filozofikus, kissé ironikus, tanító jelleg, amely egyénivé, „dorosmaissá” tette írásait. Verseskötete megjelenésekor felfigyeltek rá, bekapcsolódott a város, majd az ország társadalmi, közéleti mozgalmába. Közíróként küzdött a szociális igazságtalanságok ellen, s ezért bizonyos körök elzárkóztak tőle. Szépirodalmi sikerei nyomán több irodalmi társaság tagjává választotta, de a társadalom néhány visszasságát bíráló írása miatt a helyi Frankenburg Körbe történő felvételét a város polgármestere, Sopronyi Thurner Mihály sokáig meg tudta akadályozni. Évek múlva Parragi György – aki később a Magyar Nemzet főszerkesztője lett, – segítette ehhez hozzá.

Sopron újra közel hozta szülőfalujához, munkái megjelentek Pápa újságjában, a Pápai Hírlapban. Dorosmai a tanítómese, a fabulairás műfajában is itt teljesedett ki. Munkái, bár Aesopus stílusának sajátosságát hordozták, tartalmuknál, témájuknál fogva elsősorban Fáy András munkáival rokonok. Vállalta egy olyan műfaj föltámasztását, amelyet már alig-alig műveltek. A költőből fabula íróvá válásban nagy szerepe volt Vikár Bélának, aki felismerte benne, hogy költőnek aligha lenne kiváló, de kitűnő mester lehet a tanítómesék, az aforizmák írásában. Az eredményt az 1936-ban megjelent Kis mesék nagyoknak című kötete bizonyítja, amelyet a Vikár Béla alapította La Fontaine Társaság adott ki. A kötet megjelenése előtt, 1933. május 6-án a Magyar Esten Dorosmai meséit Vikár Béla olvasta fel. Ezen az esten többek között József Attila, Nagy Lajos és más fiatal író és költő is szerepelt írásával.

Irodalmi sikerei elismeréseként tagjává választotta többek között a Nagykőrösi Arany János, az Országos Gárdonyi Géza és a Magyar Goethe Társaság. Barátságba került Benedek Marcellel, Veres Péterrel. Munkásságára külföldön is felfigyeltek.

A felszabadulás után már alig-alig jelent meg írása. Többnyire a Kisalföld című lapba írt irodalmi kötődésű tudósításokat, tárcákat. Vigasza az lehetett, hogy a külföld továbbra sem felejtette, írásainak reneszánsza volt a sok eszperantó nyelvű közlés. Több tanítómeséjét és aforizmagyűjteményét német, olasz, holland nyelvre is lefordították.

Születésének századik évfordulóján Veszprém megye bibliográfia megjelentetésével és kiállítással adózott emlékének.

Dorosmai János nyolcvanéves korában, 1966. november 29-én hunyt el Sopronban. A Kisalföld napilap, Emlékvirágok a magyar La Fontaine sírjára című írásában búcsúzott tőle. Brecht Rezső így írt róla öt év múltán: „Nagy elődök árnyékában élt és alkotott Dorosmai János, olyan műfajban, amely már réges-régen kihaltnak számított, hiszen Fáy András óta számottevő magyar tanítómeseirodalom nem volt...”

Irodalom:

Tölgyesi József: Dorosmai János emlékezete (1886-1966) In: Veszprémi történelmi tár: a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság kiadványa, 1989. 2. sz. p. 149.

Tölgyesi József: Dorosmai János emlékezete (1886-1966) In: Soproni szemle 41. évf. 1. sz. (1987). p. 83-87.

Bösze Balázs: Dorosmai János idézése (1886–1966). In: Soproni Füzetek '98. p. 321-323.

Tölgyesi József: Dorosmai János emlékezete, 1886-1966 [Veszprém]: Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság, 1989

Dorosmai Erzsébet: Nagyapám, Dorosmai János emlékére Soproni Füzetek, 2016. p. 263-268.